

NAŠA MOČ

GLASILO SLOVENSKEGA DELAVSTVA

Naročnina znaša: celoletna 4 K, poluletna 2 K, četrtletna 1 K; posamezna šte. 10 vin.

Uredništvo in upravnništvo: Kopitarjeva ulica šte. 6

Izhaja vsak petek

Št. 19.

V Ljubljani, 9. aprila 1915.

Leto X.

O uvozu in izvozu v Avstriji.

O tem zanimivem predmetu, ki je za delavski stan važen v mnogem oziru, je razpravljal dr. Krek pri socialnem tečaju v ponedeljek dne 29. marca. Avstrija izvažala v zadnjih letih letno skoro za 3 milijarde blaga, uvažala pa skoro za 3 in pol milijarde. Dobro pol milijarde (500 milijonov) denarja gre na leto iz Avstrije ven. Po tej poti seveda Avstrija ne bo postala premožna država, kakor nas uči zgled vsakega gospodarja, ki ima vsako leto več stroškov kot dohodkov. V Nemčiji je razmerje obratno: tam več prodajo kot kupijo. Nemški izvoz znaša na leto okrog 20 milijard, torej sedemkrat toliko kot avstrijski. Posledica tega je seveda, da vlada v Nemčiji neprimerno večje blagostanje v vseh stanovih kakor pri nas in da se Nemci izseli na leto komaj 20.000, pri nas pa na stotisoče. Čemu se bo Nemec izseljeval, ko pa rabi na leto 600.000 do 800.000 tujih delavcev iz drugih držav, da zamore izgotoviti doma in v tujini naročeno blago.

Odtod ta navdušeni boj prebivalstva za svojo državo, ki je svojim državljanom res vir in trdna podlaga njihovega blagostanja.

Kaj pa uvažamo v Avstriji? V prvi vrsti poljedelske izdelke, dohodke iz polja in gozda. Tukaj je naš uvoz vsako leto za 600 do 900 milijonov večji kakor naš izvoz. Obratno pa izvažamo industrijske izdelke v obilnejši meri kakor jih uvažamo. Naš industrijski uvoz je znašal leta 1913 1228 milijonov, izvoz pa 1808 milijonov. Torej prodamo skoro za 600 milijonov več kakor kupimo. Naš izvoz industrijskih izdelkov bi bil seveda lahko še mnogo večji, ako bi za industrijo pri nas v marsikaterem oziru razmere ne bile tako neugodne. Pri nas so surovine, zlasti železo, veliko predrage, da bi naši izdelki zamogli uspešno konkurirati z izdelki drugih držav. Vzrok leži deloma v pomanjkanju bogatih prvovrstnih rudnikov, deloma v kartelih in naši carinski politiki.

Kako je z našim izvozom in uvozom glede na posamezne države, ki se nahajajo v uničujoči vojski? Naš izvoz v Nemčijo je dosegel leta 1913 1135 mili-

jonov (les, živina, ječmen, kože), uvažali smo pa iz Nemčije blaga, zlasti industrijskih izdelkov, za 1379 milijonov; torej smo za 244 milijonov več kupili kot prodali. Naš izvoz v Nemčijo zaostaja vsako leto za 200 do 300 milijonov za našim uvozom. Mi smo torej odjemalec Nemčije. Prav tako kupimo tudi iz Francije za kakih 50 milijonov blaga na leto več kakor ga tja prodamo. Na Angleško pa prodamo blaga, zlasti sladkorja, za nekaj deset milijonov več kakor od tam kupimo. Iz evropske Rusije kupimo na leto za kakih 200 milijonov blaga (zlasti žita), dočim prodamo tja samo za kakih 100 milijonov. Pač pa dosega naš uvoz azijsko Rusijo letno nad 50 milijonov, medtem ko od tam ne kupujemo skoro ničesar. V Srbiji je naše trgovsko razmerje v posameznih delih zelo različno; vendar naš izvoz presega vedno naš uvoz; razlika v našo korist je znašala leta 1913 46 milijonov. Celo Črnagora kupi od nas na leto za 4 milijone več kot prodaja, dočim se naš uvoz v Grčijo povprečno krije z grškim izvozom (zlasti vino kupujemo od tam). Iz industrijsko visoko stoječe Belgije smo za par deset milijonov več uvažali kot tja izvažali; v revno Italijo smo pa izvažali povprečno za 50 milijonov več kot smo dobivali od tam. Celo z daljno Japonsko stojimo v zvezi izvoza in uvoza, ki se sučeta oba krog 10 milijonov letno.

Vse te številke bo pa svetovna vojska silno izpremenila; upajmo, da v našo korist!

Tem potom vabimo naše delavstvo tudi v naobilnejšem številu k udeležbi na socialnem tečaju, ki se vrši vsak ponedeljek ob pol 8. uri zvečer v prostorih glasbenega društva »Ljubljane«, Jurčičev trg 3, II. nadstropje.

Jugoslovan. Strokovna Zveza.

Z Viča. V nedeljo, dne 28. marca, je imelo tukajšnje katoliško slovensko izobraževalno društvo svoj letni občni zbor. Koj po tem je zborovala tudi tukajšnja podružnica jugoslovanske strokovne zveze. Na zborovanje je prišel tudi blagajnik zveze g. ravnatelj Remec. Da bi tukajšnje delavstvo ogrel za večjo vnemo za to prevažno delavsko organizacijo, jim je jasno obrazlo-

žil nje namen ter pomen, zlasti v teh kritičnih časih, ko bo zlasti prišel v veljavo izrek: V slogi je moč! Gorje pa tistemu, ki je sam, ki se v stiski nima kam obrniti za pomoč in nasvet. Reorganiziral se je odbor, ki nam daje upanje, da bo tudi v to organizacijo prinesel svežega delovanja v pomoč trpečemu delavstvu.

Vojni dogodki

od 30. marca do 5. aprila 1915.

Južno bojišče. Ker so Srbi obstreljevali Oršovo, so naši topničarji bombardirali Belgrad in poškodovali mnogo zgradb.

Na severnem bojišču so glavna ruska prizadevanja še vedno obrnjena proti ozemlju med užoškim in duklanskim prelazom; na črti Čizna-Kalnica-Berech-Grm so se naše čete pomaknile nekoliko nazaj. Boji še trajajo. Na celi ostali bukovinsko-gališki-poljski fronti so naše čete odbile vse ruske napade in ujele mnogo tisoč Rusov. V samem mesecu marcu so naši ujeli 39.942 ruskih vojakov in 138 častnikov ter vzeli Rusom 68 mitraljez.

Na nemško-ruski fronti je bilo na raznih točkah odbitih mnogo ruskih napadov, pri Krasnopolu pa so Nemci prešli k ofenzivi in vrgli Ruse nazaj; Rusi so izgubili tod 1000 mož mrtvih, 3500 so jih pa Nemci ujeli. Nemške čete, ki so zasledovale Ruse bežeče iz Tilze (Tilsita), so zasedle Tauroggen na ruskem ozemlju. Drugih večjih izprememb na nemško-ruski fronti ni bilo.

Na zapadnem bojišču nič novega, v teku so le manjši boji. Posebno živahnost razvijajo nemški in francoski ter angleški letalci, ki mečejo bombe na sovražnikova mesta.

V Dardanelah se ni zgodilo nič pomembnejšega; Angleži in Francozi se zadnje dni omejujejo na pobiranje min. Z odločilnim napadom se bojda začne, kadar bodo zavezniki imeli na mestu dovolj številno kopno armado.

Ob Bosporu so se te dni pojavile ruske vojne ladje in obstreljevale tamonjne utrdbe, nato pa bombardirale turške čnomorske luke Eraclea, Zunguldak in Kozlu. — Turško brodovje je 3. t. m. pri Odesi potopilo dve ruski

transportni ladji; moštvo so kot ujetnike sprejele turške ladje. Medtem je turška križarka »Medžidie« zasledovala nekega ruskega pobiralca min in se približala obali blizu trdnjave Očakov. Tu je »Medžidie« zadela na mino in se potopila.

Na kavkaškem bojišču so se vršili hudi boji ob reki Čorok; glasom ruskih poročil je mesto Artvin zopet v ruskih rokah. Pri Oltyju so Rusi poizkušali udreti čez mejo v turško Armenijo, a so bili odbiti.

Vrednost denarja.

Na željo deželne vojnopomočne komisije je predaval ogrski državni poslanec dr. Roland pl. Hegedüs v dvorani starega ogrskega državnega zbora o vrednosti denarja.

Predavatelj se je končno bavil z dvema vprašanjima. Prvo vprašanje se glasi: Ali se je na denarnem polju pojavil kakšen znak, da je bil denar predmet neizogibne svetovne vojske? In drugo vprašanje, ki ga je postavil predavatelj je bilo: Ali se more sklepati na temelju ustroja svetovnega gospodarstva, katerega se more smatrati za povzročitelja svetovne vojske?

Z ozirom na prvo vprašanje je učni predavatelj trdil, da so se v letih od 1900 do 1912 na celi zemlji zelo podražili vsi produkti, ki so potrebni za človeško prehranitev. Odrasel človek rabi poprečno dnevno 120 gramov beljakovine, 90 gramov maščobe in 130 gramov ogljikovega hidrata. To so snovi, ki jih vsaki človek neobhodno potrebuje, da ostane živ in sposoben za delo. Z ozirom na podnebne in kulturne razmere so hranilne snovi, iz katerih dobivajo ljudstva beljakovino, maščobo in ogljikov hidrat zelo različne. En narod se preživlja ponajveč s krompirjem, drugi z govejim mesom in čajem,

tretji s perutnino, četrti s kruhom, peti z rižem, grahom in ribami. Ali vse te hranilne snovi služijo le v to, da dovajajo človeškemu telesu za njegovo vzdržanje potrebne množine beljakovine, maščobe in ogljikovega hidrata. Iz povišanja cen živil v osmih vojskojočih in starih nevturalnih državah se vidi, da so cene življenskega sredstva od leta 1900. za 15 do 38 odstotkov narasle. Ker je bilo povišanje cen splošno, to je moralo potem priti iz nekega splošnega procesa. Ta splošni proces je zmanjšanje vrednosti denarja. Temu čisto podobno se je zgodilo točno pred sto leti in sicer za časa Napoleonovih vojsk. Poročilo, ki ga je predložil takozvani »Bullion-Komite« l. 1810. angleškemu parlamentu, povdarja, da se mora iskati vzrok splošnemu povišanju življenskih potrebščin v padajoči vrednosti denarja. Predavatelj pravi, da je to jasen dokaz, da je sedanjo vojsko že slutil denar naprej. Zmanjšanje vrednosti denarja nas privede do povečanja državnega gospodarstva do pomnožitve papirnatih efektov. Tako je Francoska porabila samo za orožje od l. 1870. 49 in pol milijarde in l. 1913. je njen proračun samo vsled neprestanega oboroževanja izkazoval 860 milijonov primanjkljaja. Končno je kriva zmanjšanju vrednosti denarja ta okoliščina, da je bilo vrženih na denarni trg od l. 1910. do l. 1912. za 50 milijard vrednostnih papirjev. Ako vzamemo v poštev, da je vredna vsa draga kovina, ki smo jo do sedaj dobili iz notranjosti zemlje, nič več kakor 150 milijard, potem iz tega jasno vidimo, kako velikanski obseg so zavzele izdaje vrednostnih papirjev neposredno pred to svetovno vojsko. Na temelju vsega tega je prišel predavatelj do zaključka, da je povzročilo splošno podraženje živil, ki jih človeštvo potrebuje za svoje življenje zmanjšanje vrednosti denarja in

da se je moralo že samo iz tega sklepati na neizogibnost vojske.

Nato je prešel predavatelj na drugo vprašanje in sicer, ali vodi preiskava denarnih razmer na sled povzročitelju in začetniku te svetovne vojske. Predavatelj je povdarjal, da je v zadnjem desetletju vsakemu diplomatičnemu gibanju trojnega sporazuma sledilo tudi gospodarsko gibanje, in sicer tako, da je vsak razvoj na Balkanu prisilil našo državo da je morala mobilizirati in je obenem Francija hotela preprečiti, da ne pride na Balkanu avstrijski kapital ter je sama dajala na razpolago kolikor mogoče veliko denarnih sredstev. Že v juniju l. 1912. ko še skoro nobeden ni vedel o protiturški zvezi, so se pokazala na denarnem trgu tista znamenja, kakor za časa krize v Maroku; iz tega sledi, da je trojni sporazum in posebno Francija že takrat računala z ozirom na razpolaganje kredita na morebitno vojsko. Pri izbruhu balkanske vojske so bile proti Turčiji se boreče balkanske države tako bogato preskrbljene z denarjem, da so njihove banke vlagale v avstrijske in ogrske banke, ker so bile pri nas obresti večje kakor pa pri njih. Po balkanski vojski je sledila gospodarska osamitev in obkrožitev Avstrije in Nemčije. Mi smo bili že takrat od trosporazuma napadeni v naših gospodarskih življenjskih interesih, čeprav je izbruhnila svetovna vojska šele 28. julija 1914. Zadnji dokaz navaja predavatelj, da je trosporazum res kriv svetovne vojske. On pravi, da je Francija dobila iz Amerike že v juniju 1914 za 250 milijonov frankov zlata in da poročila iz New-Yorka pravijo, da je dobila Francija tudi še meseca julija ravno toliko zlata — to se razume tudi iz Amerike.

Nato govori predavatelj o ogrskem denarnem trgu za časa vojske; povdarja posebno uspeh narodnega vojnega

Prokletstvo bogastva.

Čez nekaj let se Kamnarjeva toliko potolaži, da išče zopet zabave in razvedrila. A postala je starejša in resnejša. Nič več se tako ne baha, tudi samoljubna ni več, kakor je bila prejšnje čase. Srčna bolelost je povzročila, da je tudi nekoliko tujo bolelost čutila.

Ko postane čez štiri leta po strašni Friderkiovi smrti sin Ivan praporščak in ker najmlajši sin Emil v šoli dobro napreduje, pozabi precej na nesrečo. Kamnarjeva postaja zopet ošabna, domišljava in ponosna mati na svoja sinova.

Ivan je po strogi vzgoji v kadetni šoli postal drugačen. Navadil se je na red, na samostojnost in na pokorščino nasproti učiteljem in višjim seveda. Kadar je prišel k materi na dopust, se je pa večkrat obnašal nasproti materi tako prostaško, kakor ko je še obiskaval gimnazijo. Mati ni bila zato žaljena, ker je bila navajena takega obnašanja. Srečna je bila, če so bili sinovi zadovoljni. Lahko jih je zadovoljila z denarjem, z dobro jedjo in pijačo.

Dokler je bil Ivan še praporščak, je še šlo. A ko so ga čez pol leta uvrstili v nek konjeniški polk se je mladi mož zelo izpremenil.

Malone istočasno, ko Ivan Kamnar postane častnik, je izdelal tudi njegov mlajši brat Emil zrelostni izpit. Emil hoče na vseučilišče, da se uči prava.

Materna hiša se izpraznjuje. Da ji ni predolgočasno, najame Kamnarjeva družabnico, ki duševno zelo, zelo nadkriljuje Kamnarjevo. Plemenito je mislila in je bila šolsko jako izobražena ženska; svirala je prav dobro glasovir, poznala je domačo in svetovno književnost, kar je govorila, je bilo temeljito in ne površno. Kamnarjevi je bilo to na eni strani všeč, saj je družabnica prijetno kramljala z njo, a na drugi strani se ji je pa le povešal nos, ker družabnica, dasi po letih mlajši od nje, je bolj kot ona poznala svet, umetnost, vedo in življenjsko modrost.

Družabnica, prisiljena po družinskih razmerah, da si služi kruh, je kmalu znala, da gospej ni všeč, ker jo po svojem znanju presega in da bi jo lahko ravno zato še morebiti odpustila. Previdno je zato zakrivala bogato svoje znanje in se je obnašala nasproti go-

spej zelo skromno. Ostati je hotela v tej službi, ker jo je Kamnarjeva dobro plačevala in ker je dobro živela. S svojo previdnostjo v obnašanju nasproti bogati in starejši gospej, ki je morala imeti seveda vedno svoj prav, se ji je posrečilo, da jo je od svojih otrok ločena Kamnarjeva rada videla pri sebi doma, na izprehodih, v gledališču in pri drugih zabavah. Le enkrat ni veliko manjkalo, da se nista sprli.

Neko popoldne sta se peljali ven v mestno okolico. Ko se vrneta, sta bili obe veseli in zadovoljni. Ko večerjata, se razgovarjata o prijetni popoldanski vožnji.

»Ste li opazila lepo, velikansko krompirjevo njivo, ki leži takoj za krasnim lipovim drevoredom,« vpraša gospa svojo družabnico. »Tako krasen je bil pogled na njo, ko jo je obsijalo solnce. Ko sem Vas nameravala opozoriti na njo, sem morala kihati, zato sem opustila opozoritev.«

»O, veliko njivo za lipovim drevoredom sem videla. Krasna je bila. Zdi se mi pa, da ni bila krompirjeva njiva, marveč da raste na njej fižol.«

»Ne, gospodična, motite se. Ne razločujete li krompirjeve njive?«

posojila, ki znaša nad eno milijardo. Predavatelj je rekel, da je to najvažnejši gospodarski dogodek, ki ga more Ogrska zabeležiti v svojem gospodarskem življenju. Pri tem se mora pomisliti, da more poljedelska dežela, ki je zadolžena v inozemstvu, iz svoje lastne moči dati tako velikansko vsoto državi na razpolago, čeprav si je leto poprej izposodila 850 milijonov. Na temelju tega se more že danes domnevati, kakšna izprememba se more pričakovati z ozirom na denar. Denar bo svoj mednarodni karakter večji del izgubil, ter se bo gibal v ožjih mejah, že zaradi tega, ker bodo centralne sile najbrže še dolgo časa izolirane in ne bodo prišle v stik z inozemstvom ter bodo navezane le na same sebe. Druga sprememba bo obstajala v tem, da bo igralni element v denarju zelo potisnjen v stran in da bo tako prišlo bolj do veljave zmernost dela.

Zelo zanimivemu predavanju je vse navzoče inteligentno občinstvo živahno pritrjevalo a samega predavatelja burno pozdravljalo.

Oderušstvo v raznih oblikah.

Umljivo mora biti, da se v takih zaduhlih in bacilov polnih shrambah shranjeno blago pokvari, če je nakopičeno in stlačeno vsenavskriž, posebno pa zrno in moka, ki zahteva suhih in zračnih prostorov. Še skrbnemu trgovcu se lahko pripeti, da se mu kak žakelj moke izpridi, ki pa jo je prodal poprej za zmet. Smelo trdimo, da bi se marsikak špekulativen oderuh občutno opekel, ako bi zdravstvene oblasti kdaj pogledale po raznih skladiščih in da ni izšel rešilen odlok mešanja moke, po katerem se je marsikateremu odvalil težak kamen od srca. Saj se že oglašajo pritožbe, da je kruh iz kupljene močne

mešanice neužit, ker smrdi po plesnobi in zaduhlosti. Prvi pogoj ljudskega zdravja pa naj bi bila nepokvarjena in zdrava hrana, tako nas uči šola in zdravniki. Kaj pomagajo vse odredbe proti epidemičnim boleznim, ako se ne izvajajo temeljito in na celi črti? Delavcu, ki služi čez dan izven svojega doma, je kruh edina celodnevna hrana in je hvaležen svojemu Stvarniku, če ima dober in okusen ovsenjak, ker ve, da mu ne bo škodoval na zdravju. Drugače pa bo v prihodnosti, če ne pride kmalu izdatna odpomoč.

Naravnost smešno je, da se v sedanjih resnih časih najdejo še ljudje, ki bi se z reveži radi norčevali. Vsaj tako se nam mora zdeti, ako nam priporočajo, naj uživamo s kavo več sladkorja, češ da je zelo redilen. Mogoče, ampak z nasvetom samim nam ni prav nič pomagano, dokler se i sladkornim veleoderuhom ne ovije vrv za vrat.

Pri nas je že enkrat običajno, da zvonimo vselej šele po toči, tako utegnemo še v kratkem doživeti, da še mleka ne bomo imeli, ako se bo živina tako prodajala in izvažala, kakor se to godi zadnje mesece. In kdor bi to pomanjkanje bolj občutil, kakor zopet le delavske družine, ki so ob vladajoči draginji navezane večinoma le na kavo. Kavi brez mleka pa ni mogoče pripisovati kake redilne vrednosti, pač pa povzročanje živčnih bolezni. Sploh pa se moramo vprašati, bomo li imeli dovolj kave? Dovoz prave kave v zrnih je pri sedanjih razmerah nemogoč, istotako je otežkočena dobava za kavine primesi potrebnih smokev, na zadostno pridelovanje ječmenove in žitne kave se pa pri pomanjkanju zrna za kruh tudi ne smemo zanašati. In ravno za ta slučaj bi morali merodajni činitelji pravočasno skrbeti, da imej ljudstvo vsaj še zdravega mleka dovolj. Če pa tudi tega ne bo, potem ... ?

So pa še druge življenjske potreščine, ki so zlasti nižjim slojem neobhodno potrebne in so zato trgovini nad vse prav prišle v njene oderuške name. Sreča za nas, da nimamo prehude zime, da smo vsaj pred premogarskimi in dravarskimi žepi nekoliko zavarovani.

Drugače pa je pri svečavi. Za krotitev petrolejskih oderuhov se prav nihče ne zmeni, zato pa imamo danes za petrolej cene, ki bi bile po zdravni pameti primerne dobremu jedilnemu olju. Seveda velerodna gospoda, ki presedi večere v tople zakurjenih salonih pod pozlačenim električnim ali plinovim lestencem, niti sanja ne, kolikega pomena je cenena luč za delavca. Delavec in delavka sta navezana i na nočno delo, da moreta shajati, a pri sedanjih petrolejskih cenah gre ves sad njihovega napora v žrela petrolejskih oderuhov. Vojna uprava prosi, naši vojaki prosijo, da jim z izdelovanjem toplih zimskih oblek lajšamo strahote zime. V marsikateri družini bi se marsikaj lahko in rado napravilo, toda vsak se boji izdatkov za luč. Po dnevi pa delavec in delavka nimata časa za pridnostne naloge.

Že leta in leta tarnamo radi neznosne draginje ter prosimo tu in pro-

Škodljivo

učinkuje mrčes v kuhinji, kleti, vrtu, vinogradu, hiši in hlevu; zato se mora stenice, bolhe, uši, muhe, ščurke, grile, molje in drugi mrčes temeljito iztrebiti; zakaj s svojim obleženjem smetij in potem jedil razširjajo te živali bolezni, molji, grili, ščurki, peresne uši pa povzročajo škodo v hiši. Stenice, bolhe, uši nadlegujejo ljudi in živali. Ves ta mrčes v stanovanju, kuhinji, hlevu in vrtu pokonča takoj in zanesljivo Fellerjev pristni mrčesni prašek »Elsa«, ki prekaša vsa druga sredstva zoper mrčes. 5 velikanskih škatelj K 5—, 1 škatljo kot priklado k zavoju K 1— pošlje edino pristno lekarnar E. V. Feller, Stubica Elsa trg šte. 264 (Hrvatsko).

»Gotovo jo poznam, gospa, a zdi se mi le, da raste na dotični njivi fižol.«

»Saj menda poznam krompirjevo njivo,« odgovori Kamnarjeva že skoro ogorčeno in glasno, ker misli na tisti slavní svoj padec v jarek ob cesti, ki smo ga v prejšnjih poglavjih tako mikavno popisali.

»No, milostljiva, vsekakor sem se zmotila,« odgovori prijazno družabnica. Važno botanično (botanika je veda o rastlinah. Op uredn.) vprašanje je bilo po družabnični modrosti rešeno tako, kakor je bilo gospej prav.

Ženski sta povečerjali in se mirno razgovarjali še o drugih stvareh. V najlepši slogi vstaneta od mize. Gospodična pozvoni sobarici, naj pospravi mizo.

Sobarica vstopi in izroči gospej neko pismo. Po naslovni pisavi takoj Kamnarjeva ve, da ji piše njen sin, sedanjí gospod poročnik. Vesela odpre pismo, in ko ga je prečitala, pove s ponosno važnostjo, da je Ivanu v njegovem novem službenem kraju zelo všeč, da je srečen v svojem poklicu in da se strašno veseli, da more vsaj izven svoje službe uživati popolno svobodo.

Zadovoljno položi srečna mati pismo na svojo pisalno mizo in sklene,

da bodoče dni odpiše in da pošlje. Mladi brambovec domovine, o njegovi sijajni bodočnosti je njegova mati prepričana, jo je namreč koncem pisma še izrecno opozoril, naj mu pošlje s prvim bodočega meseca dovolj denarja, češ da si lahko sina predstavlja, da mora kot častnik vedno »nobel« nastopati in da mora biti zato z denarjem zadostno preskrbljen.

Čez nekaj dni, ko se je končal mesec, mu mati obširno odgovori, pošlje mu 500 kron in obljubi, da mu vsak mesec pošlje tako vsoto. Emilu na vseučilišče je pošiljala mesečno po 400 K, saj 500 K, misli, da mora pošiljati sinu častniku. Več mesecev gospod poročnik čisto dobro izhaja z denarjem, ki mu ga pošilja mati.

Čez štiri mesece dobi Kamnarjeva nepričakovano priporočeno pismo. Ivan jo prosi, naj mu pošlje takoj 300 kron. S častno besedo je obljubil, da vrne nekemu tovarišu denar kot dolg, ki ga je napravil pri igri. Denar zato ne sme izostati.

Mati seveda v takih okoliščinah sina ne zapusti. Takoj mu pošlje denar, ki ga želi. Piše mu pa ljubeznivo, naj opusti prepovedane igre, ker doživi še

lahko neprijetnosti.

Ivan Kamnar je dobro vedel, da so take visoke igre, kakršne je igral, prepovedane in je res prenehal igrati.

A zaradi izpremembe je pričel zvečer po gledališču zahajati ponoči v fine vinotoče. Izpili so seveda veliko steklenic sinega vina. Nič čudnega, da je prišel večkrat vinjen domov in da je imel njegov vojaški strežnik križe in težave z njim, ko ga je spravljaj iz postelje. Posledica je bila, da ga je zjutraj bolela glava in da je le s težavo izvrševal svojo službo. Nekoč je v svojem velikem mačku oklofotal na vežbalgišču nekega nerodnega vojaškega novince, a imel je smolo. Slučajno ga vidi poveljnik škadrona, ki takoj prihiti in pred vojaki trdo ošteje gospoda poročnika. Kamnarja to zelo grize in sklene, da ne pije več vina čez potrebo.

Mlad je še bil, denarja je imel večkrat dovolj, hoče uživati življenje. Kvartati noče, krokati tudi ne, ker mora zgodaj vstajati. Mladega moža prijetne zabave izprehodov v božji naravi, čitanje dobrih knjig in učenje vojaških in drugih znanosti ne veseli. Ne čudimo se, da zabrede v mreže zloglasnih žensk.

simo tam za zboljšanje našega položaja, dosegli smo pa, da se nam obeta šele prav bridka bodočnost. Ako že tišči, ki še vsaj nekaj zasluži, stoka, kaj šele oni, ki ga je delodajalec ali radi pomanjkanja dela ali pa zgolj iz dobičkaželjnosti odslovil. Kaj naj počnejo delavci raznih ustavljenih obratov, ki so bili meni nič tebi nič na cesto postavljeni? Brezposelnost je zlo, s katerim bodo morale začeti oblasti resno računati, dokler še ni prepozno. Da bi po vojski, katere takojšen konec nam podeli Bog, kaj boljše postalo, so prazne sanje. Izkušnje nas uče, da se enkrat privite cene nikoli več ne znižajo na poprejšnjo stopnjo in čeprav bi producent svoje blago prekupcu napol zastonj prodal. Ni torej čuda, da se je nekaterih že oprijelo nekako ravno-dušje, ki zaključuje, naj bo drago, naj primanjkuje, ako je revež posvečen poginu, naj pa enkrat še bogatin okusi pajčovino v svojem želodcu.

Izdajatelj in odgovorni urednik **Jože Gostinčar**.
Tisk Katoliške Tiskarne.

Feller-jev dobrodišeči fluid iz rastlinskih esenc
z znamko

je skoro že po celem svetu poznan kot bol lajšujoče, živce in mišice jačujoče domače zdravilo. Vprašajte zdravnika, ki vam bode potrdil, da isti zabranja revmatične in razne druge bolečine, ki so posledice prehlajenja, prepiha in vlage. Mnogi so se že prepričali, kako odlično vpliva pri vsakodnevem umivanju in masiranju. Žal, da je na ponudbo mnogo ponaredb in manjvrednih izdelkov. Namen gornji slike, ki kaže varstveno znamko, je, da se cenj. občinstvo ve varovati. — Cena za 12 malih ali 6 dvojnatih steklenic 6 K poštne prosto.

Najbolj učinkovite sestavine korenin od rabarbare, ki izvrstno pomagajo pri menjavanju snovi, so v Fellerjevih rabarbara-kroglicah z znamko „Elsa-kroglice“ srečno združene z drugimi najboljšimi zdravilnimi snovmi, takimi, ki pospešujejo prebavo, urejujejo odvajanje in jačijo želodec. — 6 skatljic stane 4 krome 40 vin. poštne prosto. — Oba tu navedena izdelka naročajte pristna pri lekarnarju E. V. Feller, Stubica, Elza trg 264 (Hrvaška).

Lekarna „Pri kroni“ Mr. Ph. A. Bohinc
Ljubljana, Rimska cesta šte. 24.

Priporočajo se sledeča zdravila:

Balzam proti želodčnim bolečinam, steklenica 20 v.
Kapljice za želodec, izvrstno, krepljeno in slasi do jedi pospešujoče sredstvo, steklenica 40 v.
Kapljice zoper želodčni krč, steklenica 50 v.
Posipalni prašek, proti oginjivanju otrok in proti potjenju nog, skatljica 50 v.
Rižje olje, steklenica 1 krono in 2 kroni.
Salicilni kolodij, za odstranitev kurjih oces in trde kože, steklenica 70 v.
Sladin za otroke, skatla 60 v.
Tinktura za želodec, odvajalno in želodec krepljeno sredstvo, steklenica 20 v.
Trpotčev sok, izvrsten pripomoček proti kašlju, steklenica 1 krono.
Železnato vino, steklenica 2 kroni 60 v in 4 krome 80 v.

Bogata zaloga ženskih ročnih del in zraven
spadajočih potrebščin.

F. Meršol LJUBLJANA
Mestni trg 18.
Trgovina z modnim in drobnim blagom.

Velika izber vezenin, čipk, rokavio, nogavio, otroške obleke in perila, pasov, predpasnikov, žepnih roboev, ovratnikov, zavratalo, volne, bombaža, sukanca itd.

Predtiskanje in vezenje monogramov in vsakovrstnih drugih risb.

A. & E. SKABERNE, Mestni trg šte. 10

Velika zaloga manufakturnega blaga, različno sukno za moške obleke, volneno blago, kakor ševijoti, popelin, deleni, itd. za ženske obleke. — Perilno blago, cefirji, kambriki, batisti v bogati izbiri. Različno platno in šifoni v vseh kakovostih in širinah; potrebšine za krojače in šivilje. Flanelaste in šivane odeje, različne preproge za postelje, kakor tudi cele garniture. — Novosti v volnenih in svilenih robcih in šalih. Namizni prti, servijeti in brisalke iz platna in damasta.

Priznana nizke cene!

Posebni oddelek za pletenine in perilo. Vse vrste spodnje obleke za ženske in moške, kakor: srajce, hlače, krila, bodisi iz šifona ali pa tudi pletene iz volne ali bombaža. — Največja izbira v nogavicah v vseh barvah kakor tudi v vseh velikostih za otroke. — Predpasniki najnovejših krojev iz pisanega blaga, šifona, listra in klota. Stezniki ali moderci od najcenejših do najfinejših. Fini batistasti, platneni in šifonasti žepni robci. — Zaloga gosjega perja in puha.

Vedno sveže blago!

Najboljša, najsigurnejša prilika za štedenje!

Ljudska Posojilnica

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

v Ljubljani, Miklošičeva cesta št. 6

prilicje, v lastni hiši, nasproti hotela „Union“ za frančiškansko cerkvijo
sprejema hranilne vloge in vloge v
tekočem računu, za katere jamčijo
ne samo njeni zadružniki, temveč tudi

cela dežela Kranjska

in jih obrestuje po

4 $\frac{3}{4}$ 0/0

brez kakega odbitka, tako da sprejme vložnik od vsakih vloženih 100 kron čistih obresti 4.75 kron na leto. Stanje vlog je bilo koncem marca 1913 čez 22 milijonov kron. Za nalaganje po pošti so poštnohranilnične položnice brezplačno na razpolago.

Načelstvo.